

Министерство на земеделието

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 7/2023)

София, 22 февруари 2023 г.

Съдържание

1.	Външна търговия с основни земеделски култури	3
1.1	Зърнени и маслодайни култури	3
1.2	Плодове и зеленчуци	4
2.	Цени	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Плодове и зеленчуци	7

Забележки Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища. Публикуването на оперативна информация относно проведени основни селскостопански мероприятия в растениевъдството през 2023 г. ще стартира през пролетта на 2023 г., след предоставяне на данни от отдел „Агростатистика“, МЗм.

1. Външна търговия с основни земеделски култури

1.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

През последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени 29,3 хил. тона пшеница и 840 тона рапица, докато експортът на ечемик остава в застои. Общо за периода от началото на пазарната 2022/23 година до 19 февруари 2023 г., износът на пшеница и ечемик през порта изостава съответно с 40,6% и 91,4% на годишна база.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	04.07.2021 – 19.02.2022	04.07.2022 – 19.02.2023	Изменение на годишна база
пшеница	1 001 828	594 656	-40,6%
ечемик	78 332	6 706	-91,4%
рапица	0	11 014	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколтата `2022 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли – ноември 2022 г. извън страната са реализирани 1 443,5 хил. тона пшеница, 70,6 хил. тона ечемик и 192,7 хил. тона рапица. Сравнявайки с аналогичния период на миналия сезон се наблюдава намаление на експорта на трите основни есенни култури както следва: пшеница – с 52,9%, ечемик – със 77,8% и рапица – с 22,6%.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

При преминали едва 4 хил. тона през изминалата седмица, общият експорт на царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на текущия пазарен сезон до момента е с 84,9% под миналогодишния. Наблюдава се известно раздвижване на износа на слънчоглед през пристанището, с отчетени 12,3 хил. тона за периода 12 - 19 февруари 2023 г.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на царевица и 4% от този на слънчоглед.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.09.2021 – 12.02.2022	05.09.2022 – 19.02.2023	Изменение на годишна база
царевица	465 340	70 382	-84,9%
слънчоглед	0	14 494	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е регистриран износ на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Данните на НСИ за общия износ на царевица и слънчоглед през периода септември - ноември 2022 г. сочат годишно намаление съответно с 90,2%, до 70,8 хил. тона и с 20,5%, до 142,5 хил. тона.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2022 г. за есенните и м. септември 2022 г. за пролетните култури) до 19 февруари 2023 г. не е отчетен внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през първите пет месеца на пазарната 2022/23 година в страната са внесени 31,4 хил. тона пшеница и 29,3 хил. тона рапица, което е респективно с 27,4% и 38,3% под нивото отпреди една година. Реализираният импорт на ечемик за периода възлиза на 6,2 хил. тона, при едва 689 тона по същото време на миналия сезон.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През периода септември – ноември 2022 г. се наблюдава увеличение на вноса на слънчоглед с 2,1% на годишна база, до 365,8 хил. тона. Макар да нараства с близо 85% спрямо година по-рано, доставеното количество царевица остава сравнително малко - 20,5 хил. тона.

1.2 Плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – ноември 2022 г. в страната са внесени 255,8 хил. тона пресни зеленчуци, което е със 7,2% по-малко спрямо същия период на 2021 г. Същевременно, при вноса на пресни плодове е налице увеличение с 6,6%, до 358,7 хил. тона.

Понижението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-малките доставки на домати (с 8,7 хил. тона или 9,6%), пиперки (с 6,2 хил. тона или 18,9%),

краставици (с 5 хил. тона или 16,5%) и лукови зеленчуци (с 2 хил. тона или 7,9%). Намаление се наблюдава и при импорта на марули (с 18,4%), зеле (с 5,6%) и тикви (с 5%), а увеличение – при този на гъби (с 3,4%), картофи (с 4,8%) и моркови и репи (с 11,2%).

**Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – ноември
2022 г., сравнено със същия период на 2021 г., тона**

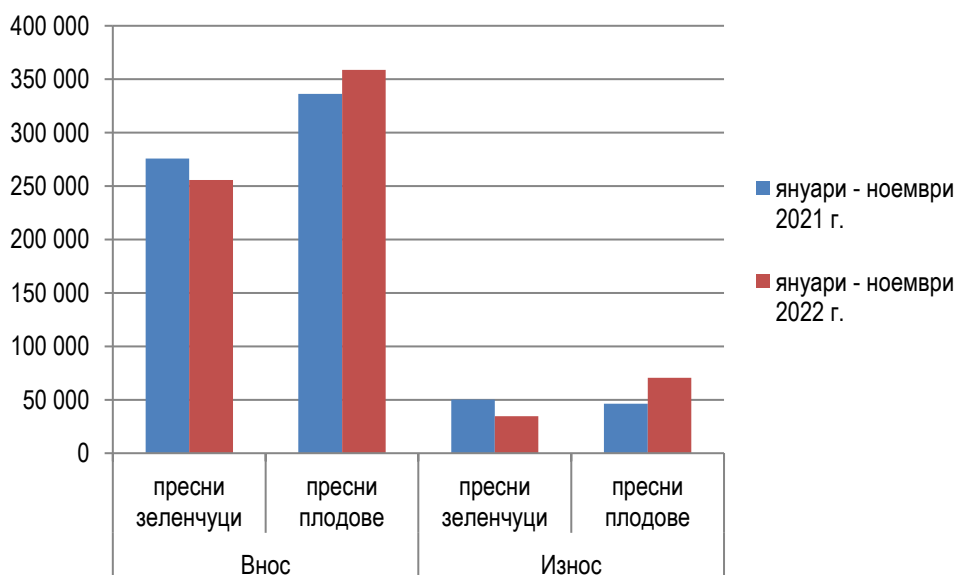
Поток	Продукти	януари – ноември 2021	януари – ноември 2022	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	275 626	255 789	-7,2%
	пресни плодове	336 380	358 722	6,6%
Износ	пресни зеленчуци	50 154	34 709	-30,8%
	пресни плодове	46 274	70 474	52,3%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 г.); изчисления на МЗм.

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Близо половината от целия внос на пресни плодове за единадесетте месеца на 2022 г. се формира от цитрусови плодове и банани - общо 164,8 хил. тона, с 5% по-малко на годишна база. Сериозно увеличение спрямо година по-рано бележат доставките на ябълки (с 13,7 хил. тона или 31,3%), дини (с 8,5 хил. тона или 20,3%) и праскови (с 4,4 хил. тона или 23,4%). Повече са и внесените количества круши, ягоди, черупкови плодове, кайсии, вишни и сливи – в границите от 3,1% (круши) до близо шест пъти (сливи), а намаление е налице при гроздето (с 2,2%), пъпешите (с 35,2%) и черешите (с 38,6%).

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Данните за периода януари – ноември на 2022 г. сочат свиване на износа на пресни зеленчуци с 30,8% на годишна база, до 34,7 хил. тона и същевременно ръст на този на пресни плодове с 52,3%, до 70,5 хил. тона.

При повечето от основните пресни зеленчуци се отчита намаление на експорта в сравнение със същия период на 2021 г., най-значително в количествено изражение при краставиците – с 6 хил. тона (38,6%), пиперките – с 2,6 хил. тона (37,5%), зелето – с 2,3 хил. тона (69,1%), бобовите зеленчуци – с 1,7 хил. тона (72,4%) и сладката царевица – с 1,2 хил. тона (82,4%). Реализираните извън страната домати, луковни зеленчуци, тикви, гъби и патладжани спадат от 3,1% до 55,4% на годишна база. От друга страна, експортът на картофи нараства с 23,7%.

Регистрираният износ на пресни плодове за периода представлява до голяма степен реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. 37,1 хил. тона цитрусови плодове. Сред традиционните за страната продукти, експортът на дини нараства близо осем пъти спрямо единадесетте месеца на 2021 г., до 22,5 хил. тона. Значително повече са и изнесените кайсии – над два пъти, докато реализацията на череши, черупкови плодове, ягоди, праскови, вишни, ябълки, сливи и грозде се свива в границите от 3,8% (череши) до 92,5% (грозде).

2. Цени

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 15 февруари 2023 г. средните изкупни цени на хлебна и фуражна пшеница за страната са съответно с 1,7% и 2,8% по-ниски на седмична база. При слънчогледа се наблюдава поевтиняване с 0,9%, а при ечемика и царевицата – запазване на цените на нивата от предходната седмица.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 15.02.2023 г., лв./тон без ДДС

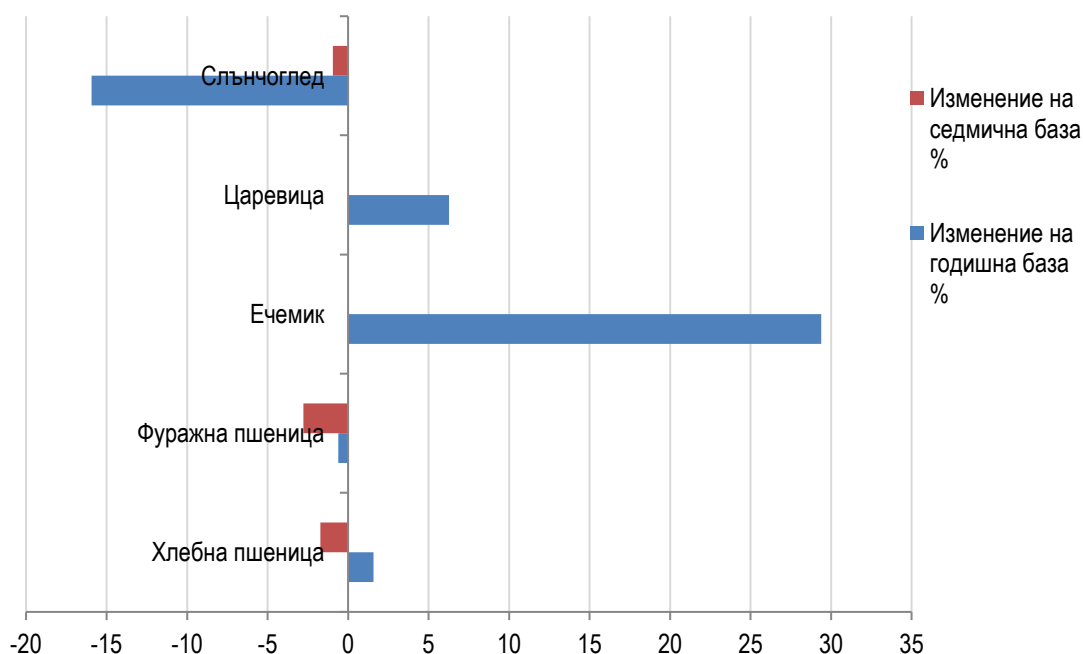
	16.02.2022	08.02.2023	15.02.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	509	526	517	1,6	-1,7
Фуражна пшеница	495	506	492	-0,6	-2,8
Ечемик	456	590	590	29,4	0,0
Царевица	478	508	508	6,3	0,0
Слънчоглед	1 123	953	944	-15,9	-0,9
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на Мзм.

* Няма данни

Ечемикът продължава да се търгува на чувствително по-висока цена в сравнение с година по-рано – с 29,4%. Годишното поскъпване на хлебната пшеница и царевицата е по-слабо изразено – съответно с 1,6% и 6,3%, докато изкупните цени на фуражната пшеница и слънчогледа са респективно с 0,6% и 15,9% под миналогодишните.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 15.02.2023 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови отклонения при предлагането на едро на основни плодове и зеленчуци на тържищата са преобладаващо в посока нагоре. Средните цени на едро на ябълки, домати и краставици (български оранжерийни и внос) и червен пипер са с между 0,7% и 9,4% над нивата от предходната седмица. Поевтиняване се отчита само при картофите - с 0,8% и зелето - със 7%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 17.02.2023 г., лв./кг

	18.02.2022	10.02.2023	17.02.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,87	1,25	1,24	42,5	-0,8
домати (оранжерийни)	2,85	3,35	3,44	20,7	2,7
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	2,77	3,27	3,30	19,1	0,9
краставици (оранжерийни)	4,99	4,48	4,90	-1,8	9,4
краставици (внос)	3,75	3,77	4,01	6,9	6,4
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен, внос)	2,65	3,84	4,00	50,9	4,2
зеле	1,13	0,86	0,80	-29,2	-7,0
дини	*	*	*	-	-

	18.02.2022	10.02.2023	17.02.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,24	1,38	1,39	12,1	0,7
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на Мзм.

* Няма данни

Към 17 февруари 2023 г. повечето от наличните плодове и зеленчуци се продават на по-високи цени, отколкото по същото време на миналата година, като най-значително поскъпване е налице при червения пипер от внос – с 50,9% и картофите – с 42,5%. Поумерено са нараснали цените на вносните краставици, домати (български оранжерийни и вносни) и ябълките – от 6,9% до 20,7%. Същевременно, оранжерийните краставици и зелето са поевтинели респективно с 1,8% и 29,2%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 17.02.2023 г.

